Autor Guste Santini
Srijeda, 31 Siječanj 2001 20:23

Porezni sistem Hrvatske ima značajnih propusta kao i sporan odnos socijalnne ekonomske i fiskalne funkcije. Kao što je znano dominira fiskalna funkcija poreznog sistema. Ništa novo. Ipak, kada se kaže da sistem ima propusta to nikako ne znači da nije bilo i dobrih rješenja.

Dobro rješenje, a nema ih mnogo, u našem poreznom sistemu imao je porez na dobit svojom zaštitnom kamatom. Sporno kod zaštitne kamate može biti da li je dobro formulirana - i do početka ove godine iznosila je: proizvođačke cijene uvećane za 5% - ili bi je trebalo, radi poltike dohotka, drugačije odrediti. Jedno je egzistencija instrumenta, a drugo njegov ponder u sistemu. To su dvije stvari koje nije moguće "vezati".

Kao što čitalac, ovih stranica zna, ukinuli smo upravo to dobro rješenje i smanjili opću stopu poreza na dobit sa 35 na 20% što je obrazlagano značajnim doprinosom porezne politike na dinamiziranje privredne aktivnosti.

Kad se analitički progovori o zaštitnoj kamati tada treba reći da se zaštitna kamata odnosila na kapital tvrtke. Znači da je kapital zatšitnom kamatom imao biti zaštićen od inflacije. Poznato je da svaka djelatnost ima "svoju cijenu ulaska" i da cijna ulaska u granu nije nikakvo institucionalno određenje. Radi se naprosto o činjenici da je za stanovitu djelatnost potreban određeni kapital da bi ista mogla funkcionirati. Tako je sigurno jefitinije sagraditi tvornicu za šivanje odjela nego izgraditi farmaceutski pogon. Naprosto to je to. Napuštanje zaštitne kamate znači: **ne gospodo nemojte kupovati opremu svojim sredstvima jer vam ne priznajemo trošak i zaštitu vašeg investiranog kapitala već to činite na kredit jer vam kamatu izuzimamo iz porezne osnovice.** Mislite da nije tako - pitajte svog poreznog savjetnika.

I kako je moja pokojna baba Ana znala kazati: "Zaklela se zemlja raju sve tajne da se znaju." Već u siječnju stvar je "isplivala". Rast cijena u industriji iznosi 11,2% što znači da je inflacija ozbiljno krenula i da nam tek predstoji rast cijena na malo i troškova života to više što će se obiteljskog srebra prodati manje. U tome je "kvaka 22". I kao što iznosi u nslovu "Jutarnji list" (moram priznati okrutno): "Crkvenac traži od DSZ-a da smanji inflaciju za 2000." što podsjeća na neka stara vremena. I kada se stvari zbroje imamo da zaštitna kamata iznosi 16,72% (od kapitala) i za toliko će se smanjiti porezna osnovica. Ovo nadalje znači da nema poreza na dobiti kako je to bili planirano. I problem se vraća u državni proračun koji i ovako jedva klipše. I to je to.

Rast cijena znači povlačenje stranog kapitala je mu porezna stopa od 20% ne znači ništa u uvjetima rastuće inflacije. Rast inflacije dinamizira samu inflaciju depozti prelaze - uostalom kao i do sada - u stranu valutu. Centralna banka želi u cjelu priču uvesti euro kako bi smanjila valutni rizik i bar djelomično smanjila inflatorna očekivanja. Poslovni uvjeti postaju sve nepovoljniji stečajevi se nastavljaju nezaposlenost raste. I to je to.

Zaključak. **Preispitajmo porezni sistem kao dio privrednog sistema koji smo odredili kao derivaciju koncepcije i strategije razvoja. To je jedini način da se počnemo izvlačiti iz "živog pjeska" - krize.**